

fældet, skyldes det til Dels ganske vist Forhold, som ikke særlig berøre Forholdene i Danmark. Naar f. Eks. dette Spørgsmaal indtager en saa stor Plads i den offentlige Diskussion i Tysland, tænker jeg mig, at Aarsagen særlig ligger deri, at den tyske sociale Lovgivning har faaet den Skikkelse, den har, nemlig som Forsikringslovgivning, i meget væsentlig Grad bygget paa Tvangsbidrag fra Arbejderne selv. I saa Fald maa særlig det Spørgsmaal meget let og med Nødvendighed paa-trænge sig: Ja, men hvis nu Forholdet er et saadant, at Arbejderne ikke ere i Stand til at yde det Bidrag til Forsikringskasserne, som kræves af dem, hvad saa? Skulde de saa ganske miste den Ret, de have faaet ved de hidtil ydede Bidrag, eller — thi saa vidt vil man vel sjælden gaa — vil man i det mindste indskrænke de Rettigheder, som det var Lovgivningens Mening at tillægge dem ifølge Forsikringsloven? Men i saa Fald opnaar jo den sociale Lovgivning ikke det Maal, den har sat sig, og meget kommer da atter ind under det almindelige Fattigvæsen, som det just var Ønsket at unddrage derfra.

For at tage et Modstykke — i England komme Spørgsmaal af tilsvarende Art frem paa en noget anden Maade. Det er jo sikkert kendt af de Herrer, at i England har Arbejdernes Fremskridt i økonomisk Velvære i høj Grad været knyttet til Fagforeningernes Udvikling, og man har vel kunnet sige, at de engelske Fagforeningers nærmeste Opgave har været en Forsikring mod Arbejdsløshed eller maaske korrektere udtrykt: en Forsikring mod Nedgang i Arbejdslønnen gennem en Beskyttelse mod Arbejdsløshed. Ved nemlig at understøtte de Arbejdere, der bleve arbejdsløse, forhindrede man dem i at tage Tjeneste paa ringere Vilkaar, end Fagforeningerne ansaa for nødvendige til menne-skelige Livsvilkaar i det paagældende Fag. Men ogsaa der er under vanskelige Perio-der Opmærksomheden blevet henledt paa, at der kommer et Tidspunkt, hvor Fagforeningerne ikke ere i Stand til ved egne Kræfter at løse den store Opgave, de under normale Forhold ere i Stand til at løse. Naar Arbejdsløsheden bliver saa stor, at den trækker alt for store Veksler paa Fagforeningernes Reserfefond, saa falder det hele sammen, saa blive Fagforeningerne insolvente og for lange Tider satte ud af Stand til at løse deres Opgave. Jeg tænker ikke her paa Striker eller Lock-outer, men paa Forholdene, som de komme frem under Depressionsperioder i

det økonomiske Liv. Men endelig — og derved kommer man nærmere til de Tan-ker, som have været normgivende for vort sociale Lovgivningsarbejde — og ud fra den Betragtning, at man ønsker at gøre en Sondring mellem forskyldt og uforskyldt Nød, en Sondring, som har givet sig Udslag, om end efter min Mening noget ufuld-komment, i Alderdomsforsørgelsesloven, vil det Spørgsmaal komme frem, om det da er rigtigt, naar det gælder Hjælp til saa-danne Arbejdere, der paa Grund af Nedgang i det økonomiske Liv ikke ere i Stand til at opretholde deres Livsvilkaar som hidtil, at stole paa det almindelige Fattigvæsen alene. Jeg for mit Vedkom-mende, og jeg tror mange med mig, giver den ærede Ordfører for Forslagsstillerne ganske Ret i, at der her er et Spørgsmaal, som har stor Betydning, og som vi bør skænke alvorlig Opmærksomhed; men jeg tror ogsaa, at han selv erkender og har erkendt ved tidligere Forhandlinger om denne Sag, at det er et ganske overor-dentlig vanskeligt Spørgsmaal og et Forhold, hvor man vel ved at gribe ind uden mo-dent at have overvejet Sagen kan komme til at gøre mere Ulykke end Gavn.

Jeg ønsker ikke at bidrage mit til, at denne Forhandling bliver saa lang som muligt. Jeg skal derfor ganske kortelig præcisere, hvilke Opgaver paa dette Om-raade det efter min Mening er, som ligge nærmest for, og som vi en efter en maatte og burde tage op.

Det første er at paalægge Statens sta-tistiske Bureau ikke blot en sporadisk, men en fast og stadig Opgave paa dette Om-raade. Jeg tror overhovedet, at vi paa den sociale Statistiks Omraade ere blevne sejlede agter ud af Lande, som vi ellers ikke ere vant til at se op til som Lande, der ere særlig langt fremskredne paa dette Omraade. Jeg tror, at det er en Opgave for vort statistiske Bureau, at det over-hovedet gør sig til en Slags *labour office*, til et Arbejdsdepartement, som samler og bearbejder saadanne sociale Oplysninger fra dette Land og alle Lande til Nytte og Oplysning særlig for os, som skulle være Lovgivere og lovgive paa et samvittigheds-fuldt bearbejdet Grundlag, men ogsaa for Offentligheden i sin Almindelighed. Og hvad særlig dette Omraade angaar, skønner jeg ikke rettere, end at naar man samler Tal ind med Hensyn til Befolkningens Antal, Fødsler, Vielser og Dødsfald og andre Spørgsmaal vedrørende Befolkningens Livskaar i den almindeligste Betydning og endvidere gør sig saa megen Umage, som